

AKDENİZ İÇİN BİRLİK : TARİHİ VE KAPSAMI

Akdeniz İçin Birlik, AB ve Akdeniz'e komşu ülkeleri bir çatı altında toplamayı amaçlayan bir platform olup 14 Temmuz 2008'de Fransa'da yapılan bir zirve toplantısı ile kurulmuştur. Akdeniz İçin Birlik Sarkozy'nin seçim kampanyasının bir parçası olarak ortaya atılmış olup, seçilmesiyle süreç daha da hız kazanmıştır. Her platformda öneriyi dile getiren Sarkozy diğer AB ve bölge ülkelerinin desteğini alamaya çalışmaktadır. Sarkozy projenin Ortadoğu barış sürecine katkı yapacağı inancındadır. Proje aynı zamanda Türkiye'nin AB üyeliğine alternatif bir öneri olarak da medya ve diplomatik çevrelerde tartışma konusu olmuş fakat Mart 2008'de AB tarafından bunun tam üyeliğe alternatif olmayacağı garantisi verilerek Türkiye rahatlatılmıştır. Fransa'nın AB Başkanlığı döneminde kurulması hedeflenmektedir.

Kurumsal Yapı ve Amaç

Akdeniz Birliği'nin AB'ye kıyasla daha gevşek bir kurumsal yapıda olması beklenmektedir. Sarkozy, Akdeniz halkına hitapla AB gibi " aynı şeyleri, aynı amaç ve metotla" yapmayı önerirken, modelin temelde AB'den farklı olacağını iddia ediyordu. Fakat 2008'de proje kapsamında yapılan tartışmalar azalmış ve birçok öneriden vazgeçilmiştir. Örneğin, Avrupa'dakinin muadili olan Akdeniz Yatırım Bankası fikrinden vazgeçilmiştir. Orijinal plana göre, AB'de olduğu gibi enerji, güvenlik, terörizm, göç ve ticaretle ilgilenecek üye ülkeler arasında dönemsel başkanlık sistemi öngörülmekteydi. AB ve Akdeniz İçin Birlik ortak yargı alanı, terörizm, rüşvet, örgütlü suçlar ve insan kaçakçılığı gibi alanlarda işbirliği yapacaktı. Akdeniz İçin Birlik kapsamında AB bir bütün olarak Ortadoğu Barış süreciyle ilgilenecek ve beraberinde başarı getirecektir.

Hedeflenen Üyeler

Akdeniz Birliği, bütün AB üyesi ülkeler ve Barselona sürecinde yer alan bütün Akdeniz ülkelerini kapsamaktadır. Amaç Avrupa, Afrika ve Ortadoğu arasında bir köprü kurmaktır. İlk öneride sadece Akdeniz'e komşu AB ülkeleri hedeflenirken, yeni öneri bütün AB ülkelerinin yanında Arnavutluk, Bosna-Hersek, Hırvatistan, Fas ve Karadağ'ı da kapsamaktadır. Akdenize üye olması beklenen ülkelerin toplam nüfusu 830 milyon civarında olup büyük bir ticaret potansiyeline sahiptir. Hedeflenen ülkeler şunlardır; Cezayir, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Mısır, Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, İsrail, İtalya, Ürdün, Latviya, Lübnan, Libya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Fas, Hollanda, Filistin, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya, İspanya, İsveç, Suriye, Türkiye ve İngiltere.

Eleştiriler

Önerilen projenin detaylı bir kurumsal yapısının ortada olmaması eleştiri konusu olmuştur. Ayrıca, Akdeniz İçin Birlik ile mevcut Euro-Med arasındaki ilişki ve Akdeniz Birliği'nin Euro-Med çerçevesinde geliştirilen politikalara olumsuz etkisi başka bir tartışma konusudur. Aynı şekilde geliştirilen insan hakları ve ekonomik ilişkiler de zarar görebilir. Son eleştiri konusu ise, bölgesel ilişkilerin değişik kurumsal yapılar çerçevesinde tekrarlanmasıdır.

Tepkiler

Akdeniz İçin Birlik içinde yer alması düşünülen ülkelere projeye farklı farklı tepkiler gelmiştir.

AB

AB ülkelerinden öneri sahibi Fransa'nın yanında İspanya, İtalya ve Yunanistan projeyi şiddetle desteklemektedir. Fakat AB Komisyonu ve Almanya öneriye daha temkinli yaklaşmıştır. AB Komisyonu "bölgesel işbirliğini geliştiren bu tür girişimler iyidir, fakat proje mevcut yapılanmalar kapsamında geliştirilmeliydi" demiştir. Komisyon bununla Barselona sürecine işaret etmiş ve sürecin devamından yana tavır geliştirmiştir. Almanya Dışişleri Bakanı da aynı şekilde bu projenin Barselona süreci ve AB'ye alternatif oluşturulmaması gerektiğini ileri sürmüştür. Angela Merkel de benzer bir tepki göstermiştir. AB Başkanlığı'nı 2008 başında devralan Slovakya'da benzer şekilde tepki vermiş ve AB ile benzer işler yapacak başka bir yapıya gerek olmadığını vurgulamıştır.

Türkiye

Türkiye Akdeniz Birliği'ni AB üyeliğine alternatif olarak sunan Fransa'nın niyetinden ve tavrından hoşnut olmayıp, her platformda bu fikirle mücadele etmiş ve nihayet Mart 2008'de AB'den aldığı garanti ile rahatlamıştır. AB'nin Akdeniz İçin Birlik AB üyeliğine alternatif değildir şeklindeki teminata rağmen Türkiye projeden memnun değildir.

Güney Akdeniz ülkeleri

İsrail, Fas ve Tunus projeyi desteklemişlerdir. Libya projeye daha temkinli yaklaşmış ve Kaddafi Fransa'nın Akdeniz İçin Birlik adı altında bölgede hegemonya kurma niyetinden emin olmadıklarını ileri sürmüştür.

Tepkiler nedeniyle Sarkozy Akdeniz İçin Birlik ile ilgili ilk önerisinden bir takım değişikliklere gitmiş fakat yine de 13 Temmuz'da ilgili AB ve Akdeniz ülkelerini bir araya getirme fikrinden vazgeçmemiştir. Bu da diğer AB ülkelerini memnun etmemiştir.

Avrupa-Akdeniz Süreci (Euro-med / Barselona Süreci)

Fikri temeli 1990'lı yıllarda atılan Avrupa-Akdeniz Süreci, AB'nin Doğu Avrupa'ya yönelik olarak öngördüğü genişlemeyi bir ölçüde dengeleyici bir unsur olarak ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede, Avrupa Birliği ile Birlik üyesi olmayan 12 Akdeniz ülkesi arasında, kalıcı ve kurumsal bir işbirliği çerçevesinin oluşturulması amacıyla 27-28 Kasım 1995 tarihlerinde Barselona'da Avrupa-Akdeniz Konferansı düzenlenmiştir.

Barselona Konferansının düzenlenmesinde, Akdeniz'de işbirliği vasıtasıyla bölgede barış, istikrar ve refahı yaygınlaştırarak, Kuzey Afrika'dan AB ülkelerine yönelik göçün önlenmesi hedefi de etkili olmuştur.

Sürecin temel amacı, Barselona deklarasyonunda ifade edildiği üzere, Akdeniz'de barış, istikrar ve güvenliğin sağlanması, ülkeler arasındaki iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi, demokrasi ve insan haklarına saygının derinleştirilmesi, AB ile Akdeniz'e kıyıdaş ülkeler arasındaki ekonomik, ticari, sınai, kültürel ve bilimsel alanlar ile çevre konusundaki işbirliğinin artırılması ve Konferansa katılan ülkeler arasında 2010 yılına kadar aşamalı olarak bir "Akdeniz Serbest Ticaret Bölgesi" kurulmasıdır.

Sürece Taraf Olan Ülkeler:

Barcelona Sürecine başlangıçta Akdeniz'e kıyıdaş 12 ülke (Türkiye, Cezayir, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Malta, Fas, Suriye, Tunus, Filistin, GKRY) ve 15 AB üyesi katılmaktaydı. AB genişlemesinin son dalgasının tamamlandığı 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren Sürece üye ülke sayısı 27'den 35'e ve Bulgaristan ve Romanya'nın da 1 Ocak 2007 tarihinde AB üyesi olmasıyla 37'ye yükselmiştir. Libya 'da gözlemci statüsündedir.

Sürece, AB üyesi ülkeler başkanlık etmektedir. AB Dönem Başkanlığını yürütmekte olan ülke aynı zamanda sürecin başkanlığını da yapmaktadır. Halihazırda sürecin Başkanlığını Portekiz yürütmektedir.

Sürecin Yapısı: Süreç üç unsurdan oluşmaktadır:

1. Siyasi ve Güvenlik Ortaklığı
2. Ekonomik ve Mali Ortaklık
3. Sosyal, Kültürel ve Beşeri Ortaklık

Avrupa-Akdeniz Parlamenter Asamblesi (AAPA):

Avrupa Parlamentosunun girişimiyle EURO-MED'den ayrı bir oluşum olarak 27-28 Ekim 1998 tarihlerinde Parlamenter Forum teşkil edilmiştir. Parlamenter Forum'un doğrudan sürecin bir parçası haline gelerek Parlamenter Asambleye dönüştürülmesi süreci 2-3 Aralık 2003 tarihlerinde Napoli'de yapılan Avrupa-Akdeniz Süreci Altıncı Dışişleri Bakanları Toplantısıyla sonuçlandırılmıştır. Ülkemiz de Forumun Asamble haline dönüştürülmesini destekleyen ülkeler arasında yer almıştır. Parlamenter Asambelenin açılış toplantısı 22-23 Mart 2004 tarihlerinde Atina'da yapılmıştır. TBMM'de Euro-Med Parlamenter Asamblesi Türk Grubu oluşturulmuştur.

TÜRKÇE HABERLER VE BAĞLANTILAR:

- [Akdeniz Birliği](#)
- [Sarkozy, Akdeniz Birliği'nde ısrarlı](#)
- [Sarkozy'nin Akdeniz Birliği planı tartışılıyor](#)
- [Sarkozy'den Erdoğan'a Akdeniz Birliği daveti](#)
- [Times: Almanlar Akdeniz Birliği'nden rahatsız](#)
- [Merkel ve Sarkozy Akdeniz Birliği'nde uzlaştı](#)
- [Akdeniz Birliği'ne katılmasak ne olur?](#)
- [Komisyondan Akdeniz Birliği teminatı](#)
- [Akdeniz Birliği AB'ye alternatif değil](#)
- [Kaddafi 'Akdeniz Birliği'ni yerden yere vurdu](#)

- [Erdoğan: Akdeniz Birliği, alternatif değil](#)
- [Erdoğan, Akdeniz Birliği için Paris'e gidiyor](#)
- [Erdoğan Akdeniz Birliği Zirvesinde](#)
- [Akdeniz Birliği ve Türkiye](#)
- [Ulusal Strateji - Akdeniz Birliği bir hayal](#)
- [Türkiye Akdeniz Birliği'ne evet demeli mi ?](#)
- [Akdeniz Birliği süreci başladı](#)
- [Akdeniz Birliği hakkında muhtelif Haberler](#)

İNGİLİZCE HABERLER VE BAĞLANTILAR:

- [Union for the Mediterranean](#)
- [Barcelona Conference](#)
- [Economic integration](#)
- [Euro-Mediterranean free trade area](#)
- [Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly](#)
- [European Neighbourhood Policy](#)
- [Middle East Free Trade Area](#)
- [Turkey: 'Mediterranean Union' no EU alternative - USATODAY.com](#)
- [Mediterranean Union launch in Paris today](#)
- [The Mediterranean Union](#)
- [Mediterranean Union Summit Opens In Paris](#)
- [Turkey assured, ready to join Mediterranean Union - AshabilYemin](#)
- [Brussels Blogger : Is the Mediterranean Union all about Turkey?](#)
- [Gaddafi lashes out at Mediterranean Union - International News ...](#)
- [Turkey assured, ready to join Mediterranean Union](#)
- [\(eco\) A Mediterranean Union Without Turkey Would Be Born Dead ...](#)
- [43-Nation Mediterranean Union Created](#)
- [AFP: Mediterranean union launched with Mideast peace hopes](#)
- [The Mediterranean Union: Dividing the Middle East and North Africa](#)
- [Will Mediterranean union advance peace? - JTA, Jewish & Israel News](#)
- [The Associated Press: Mediterranean union wants to rid Mideast of WMD](#)